

landschap rondom Worsumseweg 5

Al eeuwen wonen op een rivierduin

Archeologische vondsten op Worsum

Het glooiende landschap in en rondom Overasselt is ontstaan in de laatste ijstijd (116.000-11.000 v. Chr.). Uit het bevroren Maasbekken bliezen harde winden het losliggende zand op tot een gordel van stuifduinen. Toen de temperatuur steeg en het klimaat wat aangenamer werd, gingen mensen op deze hogere plekken wonen. Zo hield je tenminste droge voeten als de rivier weer eens hoog stond. Deze gordel van stuifduinen is in Overasselt nog deels zichtbaar zoals op Worsum. De kern van de het dorp Overasselt is ook gebouwd op zo'n hogere zandrug. Straatnamen zoals de Crayenbergh en de Zilverberg verwijzen daarnaar.

Even buiten het dorp aan de Worsumseweg 5 woont de familie Gerrits al generaties lang. Het huis met het omringende land ligt op zo'n rivierduin. Het landschap glooit 4 meter naar beneden

en stijgt bij de Heegseveldweg weer naar dezelfde hoogte. Vroeger meanderde de Maas nog ongehinderd door deze omgeving. Een van de zijarmen liep in deze laagte van Worsum, ook wel bekend als het Heegse meer. Tot de jaren zestig van de vorige eeuw kon je in de winter nog schaatsen op dit meer. Tegenwoordig loopt er een wetering die het overtollige water afvoert. De grond van de familie Gerrits was al bewoond in de vroegste tijden. Dat kunnen we zien aan de vele vondsten die door Grad Gerrits, de vader van de huidige eigenaar, zijn gedaan. Kort geleden heb ik met hulp van archeologen alle vondsten gefotografeerd, beschreven en gedateerd.

Als je naar de verzameling kijkt, ontvouwt zich een mooi tijdsbeeld van deze oude woonplek. De oudste vondsten bestaan uit een hertshoornbijl en een kleine schraper van vuursteen uit de tijd van rondtrekkende jagers. Rond 4000 v. Chr. verschijnen de eerste boeren in deze streek en vestigen zich permanent op de hogere plekken. Een scherf afkomstig van een grote schaal, dateert uit de IJzertijd (4^e eeuw v. Chr). Dan hebben zich waarschijnlijk al mensen permanent op Worsum gevestigd. Rond het begin van onze jaartelling verschijnen de eerste Romeinen in onze streek. Op Worsum vindt Grad Gerrits een stuk van een Romeinse tegula (dakpan). Het stuk steen is van een gat voorzien en diende waarschijnlijk als netverzwing bij het vissen. Een bodem van een pot uit de tijd van de Merovingers (5^e – 8^e eeuw na Chr) laat zien dat ook in de tijd van de vroege Middeleeuwen deze plek bewoond werd. De meeste vondsten dateren echter uit de 9^e - 12^e eeuw na Chr. Omdat er nooit officieel archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden, blijft de kijk op de woongeschiedenis van deze plaats fragmentarisch. Uit de hoeveelheid vondsten mogen we voorzichtig concluderen dat in die tijd de plek intensief bewoond werd.

Op verschillende plekken in en rondom ons dorp worden regelmatig vondsten gedaan die verwijzen naar bewoning van soms duizenden jaren geleden. Op de 'Archeologische Waarde Kaart' van de gemeente Heumen wordt een aantal gebieden aangeduid als archeologisch waardevol. Wordt de grond hier zomaar afgegraven dan verdwijnen eventuele sporen van vroegere bewoning voorgoed. Willen we kennismaken met onze voorouders die in en rondom Overasselt hebben gewoond, dan moeten we behoedzaam omspringen met deze erfenis.

Frank Oerlemans

midden: Romeinse tegula (1^e – 4^e eeuw na Chr.)

vuurstenen schraper (ca. 4000 v. Chr.)

kogelpotje - Ø12 cm (9^e – 11^e eeuw na Chr.)